

egual21

Resumaziun dal rapport da la fasa I

Avrigl 2022

Cun il project che dura quatter onns vul la Regenza dal chantun Grischun meglierar l'egualitad tranter dunna ed um en l'administraziun (senza instituts da dretg public). Il project è collià cun las finamiras da la Regenza «patrun attractiv» e «promoziun da structuradas favuraivlas per famiglias».

Finamiras da la fasa 1 dal project, che ha cumenzà il fanadur 2021 e che vegn serrada giu cun il rapport qua avant maun, è l'evaluaziun da la situaziun actuala sco er la sensibilisaziun da las persunas da cader. Per questa fasa ha il Post da stab per l'egualitad da las schanzas sco manader dal project surdà ina incumbensa per la realisaziun al Center UND¹ sco expert specialisà.

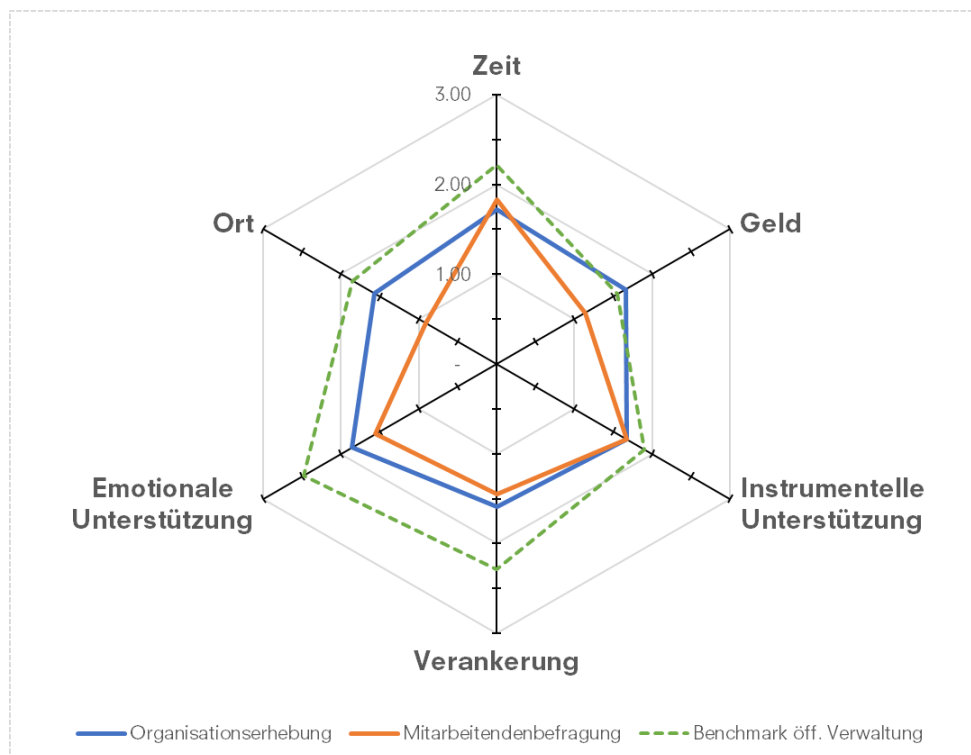
Cun analisar las datas-clav dal personal, cun dumandar ils responsabels per ils process sin nivel da l'entira administraziun e dals posts da servetsch, cun tschintg lavuratori cun persunas da cader e cun dumandar online las collavuraturas ed ils collavurats èn vegnids eruids ils process, las cundiziuns generalas, il puntg da vista da la direcziun ed ils basegns e la cuntentientscha da las collavuraturas e dals collavurats concernent ils temas egualitad e cumpatibilitad da la professiun cun la vita privata.

L'analisa da las datas-clav dal personal mussa, che l'administraziun chantunala dal Grischun ha ina quota da dunnas da 36 %. Quai è lunsch davent d'ina represchentaziun paritetica entaifer il personal, uschia er dals 49 % ch'èn pli u main il cas en l'entir sector public da la Svizra (Confederaziun, chantuns, vischnancas). Er tar las persunas da cader è questa quota cun 23 % cleramain pli bassa. Sin il stgalim directiv il pli aut mainan dunnas mo gist quatter da 39 posts da servetsch (ina secretaria generala e trais manadras d'uffizi). La contemplaziun dals models da viver da las collavuraturas e dals collavurats mussa, ch'il chantun è considerablmain pli nunattractiv per mammas che per babs. Quai è evident er en connex cun la repartiziun da las schlattainas en las classas da vegliadetgna, nua che la quota da dunnas importa tar la gruppa da collavurats fin 30 onns bler dapli che 50 % ed a partir da la classa da vegliadetgna da 31–35 onns sa reducescha questa quota cleramain sut 50 %.

Er concernent la buna cumpatibilitad mussan las datas-clav dal personal in maletg sumegliant: la quota da temp parzial, ch'è in indicatur impurtant per la buna cumpatibilitad, è en l'entira administraziun chantunala dal Grischun tar 28 %, quai ch'è cleramain pli bass ch'en il sector public svizzer (42 %). Tar ils umens è questa quota anc ina giada cleramain pli bassa (13 %, la media svizra en il sector public è tar 18 %). Sche umens lavuran a temp parzial, lura fitg darar cun in pensum sut 80 %.

¹www.fachstelle-und.ch

Ina tscherta cuntradicziun tar quest maletg resulta da l'analisa da las cundiziuns generalas e dals process sin basa da 74 criteris singuls: Ord vista dal post specialisà UND èn las premissas per realisar ina buna cumpatibilitad ed egalitad mediocras fin bunas. Quai mussa il suandant diagram che resumescha la validaziun dals singuls criteris en sis uschenumnads factors d'influenza sin ina scala da 0 (minimalmain favuraivel a la cumpatibilitad) fin 3 (fitg favuraivel a la cumpatibilitad), ed als cumpareglia cun il benchmark administraziun publica² dal post specialisà UND che cuntegna mo uschenumnadas organisaziuns best practice (cun il label «predicat UND»³). Plinavant mussa il diagram la validaziun da las collavuraturas e dals collavuratur che divergeschan pli fitg tar ils factors d'influenza lieu e daners.

Illustraziun 1: Validaziun dals factors d'influenza (0=valor pli bassa, 3=valor pli auta, 1.8 Best Practice)

En l'administraziun chantunala dal Grischun èn las fermezzas impurtantas en connex cun il **factor d'influenza temp** ina gronda autonomia da las collavuraturas e dals collavuratur areguard il temp, aspectativas relativamain pitschnas a la cuntanschibladad ordaifer il temp da lavur, ina buna influenza sin la planisaziun dal temp da lavur e da las vacanzas, sco er la pussaivladad da retrair a curta vista dis libers u absenzas curtas. Las collavuraturas ed ils collavuratur han bunas pussaivladads da frequentar scolaziuns e furnaziuns supplementaras. Tar las sfidas tutgan la durada dal congedi da paternitad da mo duas emnas, en general la pussaivladad da prolungar il congedi en cas da genituralitad sco er en cas da la tgira da confamigliars, la mancanza da pussaivladads u schizunt da pretaisas da pudair adattar temporarmain il grad d'occupaziun en cas da genituralitad ed en cas da la tgira da confamigliars. Da lavurar a temp parzial è derasà mo pauc en diversas unitads

²Tut en tut 9 organisaziuns (3 da la Confederaziun, 2 chantunalas, 4 da citads)

³www.fachstelle-und.ch/unternehmen/praedikat-und

d'organisaziun e funcziuns, quai pervia da motivs da manaschi ma er pervia da motivs culturals.

Sco fermezza pon ins menziunar tar il **factor d'influenza lieu** la nova directiva da l'Uffizi da persunal concernent lavurar davent da chasa e lavurar en moda mobil-flexibla. Sco sfida vegn considerà, ch'i n'è per bleras collavuraturas e collavuratur per motivs da manaschi betg u mo darar pussaivel da lavurar independentamain dal lieu. Collavuraturas e collavuratur cun in pensum da lavur da pli pauc che 50 % n'han per regla betg la pussaivladad da lavurar en moda mobil-flexibla.

En cas dal **factor d'influenza daners** èn las fermezzas: il sistem da salari objectiv, la buna segirezza finanziaria, il supplement extraordinari per collavuraturas e collavuratur cun incumbensas da tgira sco er ch'ils custs per scolaziuns e furmazziuns supplementaras necessarias vegnan surpigliads. Sco sfida vegn giuditgà, ch'il sistem da salari vegn percepì da bleras collavuraturas e collavuratur sco betg transparent. La durada da la cuntinuaziun dal pajament dal salari en cas da paternitad, d'adopziun ed en cas da la tgira da confamigliars è plitost minimala. Ina contribuziun per la tgira d'uffants complementara na vegn (anc) betg pajada.

Fermezzas tar il **factor d'influenza sustegn emoziunal** èn la cultura d'interpresa, ch'è per regla caracterisada d'avertadad e da sustegn ed il prender resguard sin la situaziun da vita da las collavuraturas e dals collavuratur che vegn mussà da las pli bleras persunas superiuras. I vegn vesì sco sfidas, ch'ils temas genituralitad e tgira da confamigliars vegnan tematisads mo darar en il mintgadi e che bleras persunas da cader na promovon betg activamain la lavur a temp parzial.

Da menziunar sco fermezzas tar il **factor d'influenza sustegn instrumental** èn la segirezza tras ils contracts illimitads e la pussaivladad da survegnir sustegn cumpetent en cas da discriminaziun. Sco sfidas vegnan vesids ils fatgs, ch'i manca in post da consultaziun uffizial per dumondas da la cumpatibilitad, che las substituziuns na vegnan betg adina schliadas bain per motivs da manaschi e ch'i n'è betg definì in process per genituralitad cun in mussavia u feagl d'infurmaziun per persunas superiuras e per collavuraturas e collavuratur.

Tar il **factor d'influenza francaziun** po vegnir menziunà sco positiv il princip per promover l'egualitad e la cumpatibilitad ch'è fixà en l'Ordinaziun dal persunal (OP; DG 170.410; art. 1). La selecziun dal persunal vegn fatga ord pliras perspectives e garanteschia uschia ina gronda egualitad da las schanzas. Avant che las plazzas libras vegnan publicadas, vegnan ellas examinadas areguard la pussaivladad da temp parzial e scrittas ora sche pussaivel cun in spazi d'agir correspondent (almain 80 % fin 100 %). Sco sfida vegn vesida la mancanza da purschidas da scolaziun per persunas da cader davart ils temas egualitad e cumpatibilitad sco er davart la selecziun ed il svilup dal persunal senza pregiudizis. La comunicaziun interna ed externa davart purschidas da sustegn favuraivlas a l'egualitad ed a la cumpatibilitad è plitost pitschna e las purschidas èn perquai er pauc enconuschentas. Actualmain na datti ni sin il stgalim da l'Uffizi da persunal ni sin il stgalim dals posts da servetsch in controlling sistematic da la cumpatibilitad e da l'egualitad. Per consequenza na vegnan tranter auter er strusch definidas finamiras implicitas u explicitas per ina represchentanza da las schlattainas equilibrada.

Per meglierar l'egualitad, la promoziun da la cumpatibilitad da la professiun cun la vita privata e d'augmentar uschia l'attractivitat dal patrun da lavur existan divers potenzials. Latiers tutgan in dretg da dapli dis da vacanzas, graduà tenor classas da vegliadetgna, dapli congedis per geniturs e per persunas che tgiran confamigliars (pajads u betg pajads), la pussaivladad cun dretg da pretensiun per questas gruppas d'adattar temporarmain u illimitadamain il grad d'occupaziun. Plinavant po vegnir augmentada la sensibilitad da las persunas superiuras per las sfidas da cumpatibilitad da las collavuraturas e dals collavuratur, per uschia promover la lavur a temp parzial. En quest connex pon vegnir purschidas scolaziuns per las persunas da cader davart ils temas egualitad e cumpatibilitad. Igl è pussaivel d'establi in controlling cun indicaturs davart la represchentanza da las schlattainas e davart las quotas da temp parzial – sche necessari – cun cleras finamiras e mesiras. Per sustegnair meglier las collavuraturas ed ils collavuratur po vegnir stgaffì in agen post da consultaziun «cumpatibilitad». In tal post po communitgar intern sco er extern davart las purschidas ed ils purtrets da best practice. In'ulteriura pussaivladad èsi da stgaffir raits per geniturs e per persunas che tgiran confamigliars. In management da talents interdepartamental po servir ad ina meglra utilisaziun dals potenzials interns per occupar plazzas da cader. La lavur mobila po vegnir promovida vinavant.

En la proxima fasa dal project duain ussa – en ina gruppa da lavur interdepartamentala – vegnir elavuradas finamiras e mesiras ch'èn da realisar sin ils differents plauns da l'entira administraziun, dals posts da servetsch e da las persunas da cader.

L'entir rapport po vegnir chargià giu da la pagina d'internet www.stagl.gr.ch/egual21.